

До Председателя на научно жури,
определено със Заповед № Р-109-160/14.03.2025
на Ректора на Медицински университет - Варна

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Невена Янкова Чакърова, дм
Катедра по Ендокринология, МФ, МУ - София,
УСБАЛЕ „Акад.Ив.Пенчев“ ЕАД, Втора клиника по диabetология

относно дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“
в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление
7.1 Медицина, докторска програма Ендокринология

на **д-р Жанета Атанасова Янева,**
докторант към Втора Катедра по Вътрешни болести, УС Ендокринология, Факултет по
Медицина, МУ-Варна,
на тема : **„Гликемия при остър исхемичен мозъчен инсулт – прогностично значение и
връзка с метаболитни и възпалителни маркери“,**
с научен ръководител: **доц. д-р Мила Бояджиева, дм**

Със заповед № Р-109-160/14.03.2025 на Ректора на МУ Варна съм назначена за външен член
на научното жури и с решение на неговото първо заседание – Протокол №1/25.03.25, съм
определена да изготвя становище на горепосочения дисертационен труд.

Декларирам, че нямам конфликт на интереси и отговарям на изискването за вписване с
наукометрични показатели в НАЦИД.

Становището е изготвено на базата на представен пълен комплект документи, съгласно
изискванията на ЗРАСРБ и на правилника за развитие на академичния състав на МУ - Варна.

1. Актуалност на проблема

Тема на дисертационния труд е изключително актуална и с голяма практическа стойност.
Оценката на гликемичния статус и определянето на терапевтичните таргети за гликемията
при интензивни пациенти, включително такива с инсулт, са отворени въпроси, за които към
момента липсва консенсус и ясни препоръки за поведение, поради което всяко научно
изследване в тази област е актуално и необходимо.

Навлизането на новите класове медикаменти в терапията на захарен диабет тип 2 и техните
органопротективни качества постави макросъдовото заболяване и големите сърдечно-
съдови събития трайно във фокуса на научния интерес, но въгълът под който се разглежда

темата е насочен към възможностите за превенция и намаляване на риска, докато въпросът за оценката на гликемията, терапевтичния подход и връзката с прогнозата в хода на вече настъпил остър съдов инцидент, остава пренебрегнат и недооценен.

Настоящото изследване е единственото до момента за българска популация пациенти, което дава допълнителна висока стойност и актуалност на дисертационния труд.

2. Структура на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд обхваща 143 стандартни машинописни страници и е структуриран както следва: Литературен обзор - 33 стр., Цели и задачи - 1 стр., Материал и методи 5 стр., Резултати - 57 стр., Обсъждане и изводи - 20 стр., Справка за приносите 1 стр., Библиография - 13 стр. с 285 литературни източника, от които 9 на кирилица и 276 на латиница, от тях 77 (27%) от последните 5 години и 142 (49.8%) от последните 10 години.

2.1 Литературният обзор е изчерпателен, добре структуриран и логически построен. Изложението е стегнато, по същество, с критичен анализ на наличните данни и без излишна информация като очртава ясно неизяснените въпроси и показва задълбоченото познаване на темата от дисертанта. От ендокринологична гледна точка са разгледани подробно всички показатели за оценка на гликемичния контрол - класически и нови, включително глюкозната вариабилност, както и HbA1c-базираните индекси за оценка на стресовата хипергликемия. Много добре представена е и частта от обзора, касаеща описанието на инсулта и теоретичната база от областта на неврологията, което показва и добрата общомедицинска подготовка на дисертанта. В самостоятелна част от обзора е разгледана потенциалната роля на някои възпалителни маркери като възможни диагностични и прогностични маркери при инсулт, като наред с класическите такива е включени и програнулин, което представлява иновативна част от научното изследване. Значителна част от цитираните публикации са от последните 5 години – около 1/3 от източниците, включени са последните публикувани големи метаанализи, като наред с това са представени и научните трудове по темата и на български колективи.

2.2 Целта и задачите са формулирани ясно като задачите отговарят на изпълнението на поставената цел.

2.3 Материал и методи - представени са изчерпателно, съответстват и са адекватни на поставените задачи.

2.4 Резултатите са представени подробно, добре структурирано и са визуализирани добре в таблици и фигури, което улеснява възприемането и интерпретацията от четящия. Описанието на резултатите е ясно и коректно.

Важни в теоретичен и практически план са получените резултати по отношение на групата със стресова хипергликемия, които я очертават като субпопулацията пациенти с най-висок риск при остър инсулт. От изследваните гликемични показатели ясно се очертава предимството на индексите базирани на гликирания хемоглобин за диагностичното определяне и рисковата стратификация на пациентите с остър инсулт.

С голяма практическа стойност е извеждането на лесно достъпни в рутинната клинична практика показатели за оценка на тежестта и прогнозата на инсулта като изследването на левкограма, кортизол, CRP и HbA1c-базираните гликемични индекси.

Резултатите по отношение на маркера програнулин са с приносен характер като очертават неговата дискриминативна и потенциална предиктивна роля при остър инсулт.

Намирам са изключително интересни резултатите за нивата на общ и LDL- холестерол и връзката им с прогнозата на инсулта.

2.5 Обсъждане и изводи

Обсъжданото е добре структурирано и следва стегнатия стил на изложение на дисертанта без излишна информация. Получените резултати са анализирани и интерпретирани коректно, посочени са ясно ограниченията на изследването и възможното им отражение върху получените резултати.

Изводите са формулирани ясно и умерено и изхождат строго от получените резултати.

2.6 Приноси

Приносите са разделени на такива с оригинален и потвърдителен характер като са формулирани ясно и коректно.

Намирам за особено важен и ценен принос за клиничната практика анализът на честота на стресовата хипергликемия при пациенти в острия стадий на инсулт, анализът на различните методи оценката ѝ с отдиференциране на предимството на HbA1c-базираните гликемични индекси, както и установената връзка на стресовата хипергликемия с тежестта и прогнозата на инсулта.

Това е първото подобно изследване, проведено в българска популация, което е ценен принос в национален мащаб, а актуалността на темата и допълнителните изследвания на кортизол и програнулин са с принос и в световен мащаб.

3. Публикации по дисертационния труд

Във връзка с дисертационния труд дисертантът е реализирал 4 публикации в български научни списания, едно от които е реферирано и индексирано в световноизвестни бази данни с научна информация /Scripta Scientifica Medica/. Д-р Янева е първи автор на всички публикации, което е доказателство за водещата ѝ роля в проведените изследвания и реализираните публикации. Фрагменти от дисертационния труд са представени на 4 научни прояви - 3 национални и 1 световен конгрес, като д-р Янева е водещ автор и на четирите. По темата на дисертационния труд д-р Янева е участвала в 1 научен проект, финансиран от Фонд Наука на МУ-Варна.

4. Лично участие на докторанта

От предоставената документация е ясно видно личното участие на дисертанта в проведеното изследване и дисеминиране на резултатите.

5. Автореферат. Авторефератът към дисертационния труд отразява основните резултати и отговаря на всички изисквания от ППЗРАСП за изготвянето му.

6. Коментари и препоръки

Нямам критични или съществени коментари по представения дисертационен труд.

Като препоръки към настоящото и бъдещи научни изследвания бих предложила:

- прави впечатление много високата средна стойност на CRP в групата със стресова хипергликемия - предлагам реанализ на данните при изключване на екстремно високите стойности с вероятна инфекциозна генеза
- увеличаване на публикациите, свързани с дисертационния труд - представеното научното изследване е с висока стойност и качество и има пълния потенциал за реализиране на публикации в престижни международни списания с импакт фактор
- кандидатстване и участие в нови научни проекти, които биха осигурили възможност за финансиране и продължаване на работата по темата с въвеждане на продължителното глюкозно мониториране като метод за оценка на гликемичния контрол и глюкозната вариабилност

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение считам, че представеният дисертационен труд е актуален, дизайнът на проучването и използваните методи са адекватни и издържани, получените резултати са интерпретирани и обобщени достоверно. Дисертационният труд показва сериозната теоретична подготовка на дисертанта, включваща области от медицината извън тясната специалност, както и възможността за провеждане на самостоятелно научно изследване, отговарящо на високи стандарти. Като голямо достойнство на работата бих искала да изтъкна подчертаната ѝ клиничната ориентация и ясната практическа стойност и приложимост на получените резултати и направените изводи.

Дисертационният труд отговаря напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Медицински Университет - Варна.

На базата на всичко изложено декларирам своето положително становище и препоръка към останалите членове на научното жури за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на д-р Жанета Атанасова Янева.

19.04.2025

София

С уважение

доц. д-р Невена Чакърва, дм

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679